

באה על חטא. את מוצא שג' ויקרבנות יש לחזן בנה יתלן, אבל הקטורת אין לה, לפיכך אין היחיד מתנדב קטורת, חוץ מקרבן נשיאים שהיה לפי שעה. (מדרש הגדול) [יש] ואת קטרת הסמים טהור, טהור מכלל דמקל טומאה. וכי אוכל הוא, אלא מפני חיבת הקודש אפילו האש והעצים והקטורת מקבלין טומאה. (מדרש הגדול)

שם כתי, כ. (ע)

וארז זון שזית ישי... וראו ואשם חלוי שלמים ותודה בכור ומעשר וקרבן פסח ותמישת מיני מנחות מנחת סולת מנחת מצות מנחת וקיקין מנחת מחבת מנחת מרחשת וכולן על מערכת אחת, אבל הקטורת לה מזבח בפני עצמה ומערכת בפני עצמה. (מדרש הגדול)

[יה] וילעש את מזבח הקטרת, ר' אליעזר אומר חביבה

מ ויקרא טז, יג. ג. תהלים קמא, ב. (ס) דהיי"ב כט, ו.

הקטרת, כי הנשמה נמשלה לנר שהנשמה נהנית מן הריח הטוב וכי. [טז] ראה תו"ש שם אות רי"ג וצ"ח לכאן. משנת ר"א טוף פ"ב ע"מ 234 בסתם ופירוט י"ג מיני קרבנות ליחא שם. [יה] חנוך נתמלא הבית וכי' יומא פ"ה מ"א, רמב"ם הל' עבודת יוהכ"פ פ"ד ה"א. — בזהר ח"ב רי"ט: ועשית מזבח מקטר קטרת וגו', האי קרא אית לאסתכלא ביה בנין דחריין מדבחיין חוץ מדבחה לעליון ומדבחה דקטרת בוסמין, דא לכר ודא לגו, האי מדבחה דקטרת דאיהו פנימאה אמאי אקרי מזבח והא לא דבחיין ביה דבחיין ומזבח ע"ד אקרי, אלא בנין דכטיל וכפית לכמה סטריין בישיין וכי' עי"ש. וראה אע"ז לעיל כה, כב. בטעם שהזכיר כאן את מזבח הקטרת אחר המנורה ובצווי הנזכיר בסוף. ובתו"ש תצוה פ"ל אות א בכאור. ובכתי"ב ב"מ לא מהרארשונים: מזבח הקטרת כנגד מזבח של מעלה, שמיכאל מקטיר שם נפשות הצדיקים שנאמר (שה"ש ג, ו) מקטרת מר ולבונה מכל אבקת רוכל, כאן רמוז מלאך המקטיר. [יש] ראה פסחים כד: לה. וש"ג ושם למור הלכה זו מהכתוב:

והבשר אשר יגע בכל טמא (ויקרא ז יט) לרבות עצים ולבנות, ועי' ברמב"ם איטורי המזבח פ"ו ה"ח ולפנינו מבואר שלמור מקרא שלפנינו: קטרת הסמים טהור. ופ"ה במושב קנים בשם הרא"ש: ויעש את שמן המשחה קודש, לפי שמקבלת טומאה וכליו ואחרון ובגדיו, ועל קטרת כתיב טהור לומר שמקבלת טומאה בחיבת הקודש וכע"ז בפענוח רזא. וכ"ה בפ"י הטור ע"ח: כחוב בו קודש לפי שמקדשין בו המשכן וכליו ואחרון ובגדיו ועל הקטרת כתיב טהור לומר שמקבלת טומאה בחיבת הקודש ע"כ. וזהו ממש כדברי אביו הרא"ש שדרכו להביאו, ואולי חסר כאן השם וראה בס' תכלת מרדכי על הרמב"ן פל"ג כ"ט. מה שהאריך בכאור זכרי הטור הג"ל ולא ראה זכרי הרא"ש בדעת זקנים, ומה שהקשה על המל"מ נעלם ממנו לשון הירושלמי יומא פ"ה ה"א, ראה תו"ש שמות ל אות קצו בכאור. כנראה שדרש הני"ל מפסוק שלפניו היה לפני בעל מדרש הגדול במקור חז"ל ועפ"י יש מקום לחזן קושיית החוסי בזבחים ל"ד. ד"ה והבשר, ובחלוין לו: ר"ש

- ז (א)
- ז (ז)
- והבני
- מגול
- חיבו
- דרש
- ז
- והב
- ובנו
- אסנו
- תמו
- פענו
- הסי
- חבו
- של
- מפ
- של
- כד
- כד
- מנ
- גנ

והכשר, שונשאר בתנא על הדש והכשר לרבות עצים ולבנה, מנלן לרבות עצים ולבנה דילמא דוקא לכשר קאתי דמהניא ליה חיבת הקדש ולא בעי הכשר, ולא תי' כלום ולהנייל מבואר שיש דרש מיוחד: ואת קטרת הסמים "שתור", שממנה לומדים הלכה זו שחיבת הקדש מכשרת, ועל יסוד דרש זה, סמכו גם על קרא והבשר. ומכאן ראי' לשיתת החוסי' דחיבת הקדש דאורייתא, ובזבחים שם תמהו על שיטת רש"י שזה דין דרבנן וקרא אסמכתא בעלמא. ולפנינו מבואר שזה דין דאורייתא, אמנם הדבר תמה שדרש זה לא נזכר בשום מקום בבבלי וצע"ג. וכסי' צפת פענת עה"ת כאן כוון מדעת עצמו לדרש זה וד"ל ואת קטרת הסמים טהור, עיי' מנחות דף כא. אם קטרת מקבל טומאה ומתמת חבת הקדש ע"ש, ועי' במפענח צפונות פ"ד ס"ג. וואלי' י"ל שלא דרשו המלה "טהור", משום דיש לפרש טהור דקרא מנוקה מפסולת, כמ"ש ר"י בכור שור שמות לה, א. קטרת הסמים טהור, שלא נתערב בו שום דבר, ומעט טינופת מקלקל שמן וסמים כדכתיב (קהלת י א) זכובי מות יבאיש יביע שמן רוקח. וכ"ה בחזקוני כאן, ובספורנו: טהור בבשמים מנוקים מפסולת לאמרו ממולח טהור. ובתו"ש פ"ל אות קפט הבאתי מכת"י ילקוט מעין גנים ל, לה. ממלח טהור קדש שיהי' מעשיה בטהרה בעזרה עיי"ש

בביאורי, ובפי' הר"א בן הרמב"ם: ויעש את שמן המשחה קדש, כמו שונאמר בו שמן משחת קדש (שמות ל כה), ומאמרו בקטורת טהור כמו שונאמר בה ממלח טהור (שם לה) וראה רמב"ן כאן הטעם שלא פירש כאן מעשרהם כאשר פירש באחרים. ובפי' הר"א בן הרמב"ם: וואלי' טעמו מפני שכל אחד מהם, כלומר השמן והקטורת נתכסה צורת חלקיהם אחר המעשה והסידור והיה לחומר אחד כחומרם הפשוטים, אבל הכלים שנתפרשו כל מעשיהם (נשארה) צורת מה שהזכיר במעשיהם נראה וגלויה אחר שונשלמו מעשיהם. [א] ראה תו"ש תרומה פכ"ז אות יט וצרף לכאן. — בכתי"י מעין גנים: ולמה תמש אמות אורך ותמש אמות רחב למזבח, כנגד תמש הרגשות שבאדם עיין ארון אף טעם מישוש. וראה תו"ש שם אות יב. ובהעמק דבר מכת"י: מזבח העולה, בשביל שכתוב מקודם מזבח הקטורת מש"ה פי' הכתוב מזבח העולה, משא"כ בצווי' לא יצרך לזה. [ב] ילהמכ"ת מזמור קמח בשם תנחומא. וראה תו"ש תרומה פכ"ז אות כג ופלי"ד אות רלד. וצרף לכאן. [ג] במדרש הגדול הביא כאן מובחים סב: ת"ר איזה הוא כרכב בין קרן לקרן ומקום רגלי הכהנים אמה, אטו כהנים בין קרן לקרן מסנו אימא מקום רגלי הכהנים אמה, והכתיב תחת כרכבו מלמטה עד חצוי, אמר רב נחמן תרי הוי חד לנואי וחד לכהנים — ומ"ש:

שחרית לחול

הַבֵּט מִשָּׁמַיִם וּרְאֵה, כִּי הֵיינוּ לְעַג וְקָלָם בְּגוֹיִם, נָחַשׁ בְּנוֹ
 כְּצֹאן לַטֶּבֶחַ יוֹבֵל, לְהַרוֹג וּלְאַבֵּד וּלְמַכּוֹת וּלְחַרְפָּה,
 וּבְכָרָה זֹאת שְׁמֶךָ לֹא שָׁכַחְנוּ, נָא אֵל תִּשְׁכַּחְנוּ. "

זָרִים אֹמְרִים אֵין תּוֹחֵלֶת וְתַקְוָה, חוּן אֹם לְשִׁמְךָ מְקוּיָה,
 טָהוֹר, יִשְׁמְעֵתְנוּ קָרְבָה, יִגְעֲנוּ וְלֹא הִינַח לָנוּ,
 בְּרַחֲמֶיךָ יִכְבְּשׁוּ אֶת כַּעֲסְךָ מֵעַלֵינוּ.

אָנָּה, שׁוּב מִחֲרוֹנְךָ, וּרְחַם סְגֻלָּה אֲשֶׁר בְּחַרְתָּ: "
 חוֹסֶה " עַלֵינוּ בְּרַחֲמֶיךָ, וְאֵל תִּתְּנֵנוּ בְיַדִּי אֲכֹזְרִים,
 לָמָּה יֹאמְרוּ הַגּוֹיִם אֵיךָ נָא אֱלֹהֵיהֶם, לְמַעַנְךָ
 עֲשֵׂה עִמָּנוּ חֶסֶד וְאֵל תֵּאָחֵר.

אָנָּה, שׁוּב מִחֲרוֹנְךָ, וּרְחַם סְגֻלָּה אֲשֶׁר בְּחַרְתָּ: "
 קוּלָנוּ תִשְׁמַע וְתַחֲוֶן, וְאֵל תִּפְשֵׁנוּ בְיַד אֲזִבְנוּ לְמַחֲוֹת אֶת
 שְׁמֵנוּ, זְכוּר אֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתָּ לְאֲבוֹתֵינוּ, כְּכֹכְבֵי
 הַשָּׁמַיִם אֲרָבָה אֶת זְרַעְכֶם, וְעַתָּה נִשְׁאַרְנוּ מְעַט מִהַרְבֵּה,
 וּבְכָרָה זֹאת שְׁמֶךָ לֹא שָׁכַחְנוּ, נָא, אֵל תִּשְׁכַּחְנוּ: "
 עֲזָרְנוּ אֱלֹהֵי יִשְׁעֵנוּ עַל דְּבַר כְּבוֹד שְׁמֶךָ, וְהַצִּילְנוּ וּבְפָר
 עַל חַטָּאתֵינוּ לְמַעַן שְׁמֶךָ:

יְיָ אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל שׁוּב מִחֲרוֹן אַפְּךָ, וְהִנָּחֵם עַל הָרָעָה לְעַמְּךָ:
 שׁוּמֹר יִשְׂרָאֵל, שְׁמֹר שְׂאֵרֵי יִשְׂרָאֵל,

בְּהַרְעֵמֶשׁ אֶת־הַדְּבָרִים עֲצִיבֵי־שִׁפְתֵי־יִשְׂרָאֵל
אֲתָנֶם אֲדָבָר כִּי וְהֵעֵשׂ אֶת־מִצְוֹתַי
וְהִתְעַבְּרָה אֶת־הַקְּהָל־אֱלֹהֵי־הַדְּבָרִים
וְהָיָה אִם־הִלַּחְתִּים אֶת־כַּבְּדֵי־הַשָּׁמַיִם
וְהָיָה אִם־הִלַּחְתִּים אֶת־הַדְּבָרִים עֲצִיבֵי־